

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการศึกษาถึงการตอบสนองของชุมชนในด้านการรับรู้ การคาดหวัง ความพึงพอใจ และเงื่อนไขของประชาชนที่มาใช้บริการที่ศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเดียด อำเภอเมือง จังหวัดตาก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลหัวเดียด อำเภอเมือง จังหวัดตาก ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเดียด ทั้งผู้ที่เคยใช้ และไม่เคยใช้บริการของศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเดียด ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 2,037 คน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองตาก, 2542)

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร โดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน (Yamane, 1973 อ้างในประคอง กรรณสูตร, 2538 อ้างในสายสมร พิกทองอยู่, 2543, หน้า 39) แบบกรณีที่ประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (Finite Population) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 สูตรที่ใช้คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 334 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างจากเดิม 66 คน เป็น 400 คน เนื่องจากคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามคืนประมาณร้อยละ 80 (Lameshow, Hosme, Kler & Lwanga, 1990 อ้างในสายสมร พิกทอง, 2543, หน้า 39)

2. แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ที่เคยรับบริการที่ศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเตี้ยค จำนวน 200 คน และกลุ่มผู้ที่ไม่เคยรับบริการที่ศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเตี้ยค จำนวน 200 คน

3. เลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1 แบ่งกลุ่มประชากรตามความรับผิดชอบของอาสาสมัครสาธารณสุขได้จำนวน 16 กลุ่ม

3.2 สํารวจประชากรในแต่ละกลุ่มของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ว่ามีผู้ที่เคยรับบริการและผู้ที่ไม่เคยรับบริการที่ศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเตี้ยคมีจำนวนเท่าใด

3.3 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งออกเป็นผู้ที่เคยรับบริการและผู้ที่ไม่เคยรับบริการ ดังตัวเลขที่แสดงในตารางดังนี้

อสม.คนที่	ผู้เคยรับบริการ	ผู้ไม่เคยรับบริการ
1	29	13
2	6	12
3	14	9
4	19	7
5	7	6
6	6	9
7	15	15
8	15	12
9	12	7
10	18	6
11	5	10
12	6	10
13	20	8
14	14	12
15	14	5
16	-	63
รวม	200	200

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้ที่เคยใช้บริการของศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเดียวด ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ สิทธิในการรักษาพยาบาล โรคประจำตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และของสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่พิการ หรือทุพพลภาพ สถานพยาบาลที่ใช้เป็นประจำ

ส่วนที่ 2

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ โดยให้เลือกตอบระหว่าง ทราบ และไม่ทราบ ถ้าทราบ ทราบว่าอะไร

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการคาดหวัง ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ให้เลือกตอบโดยที่

3	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคาดหวังกับข้อความนั้นมาก
2	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคาดหวังกับข้อความนั้นปานกลาง
1	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคาดหวังกับข้อความนั้นน้อย

ส่วนที่ 3

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ โดยให้เลือกตอบระหว่างพอใจ เฉย ๆ ไม่พอใจ โดยที่

พอใจ ให้คะแนนเท่ากับ 3

เฉย ๆ ให้คะแนนเท่ากับ 2

ไม่พอใจ ให้คะแนนเท่ากับ 1

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเงื่อนไขที่ทำให้ประชาชนมาใช้บริการ ให้เลือกตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ เงื่อนไขที่ทำให้มารับบริการ และเลือกตามลักษณะของการให้บริการอย่างไรที่จะทำให้มาใช้บริการที่ศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเดียวด

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้ที่ไม่เคยใช้บริการของศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเดียวด ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ สิทธิในการรักษาพยาบาล โรคประจำตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และของสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่พิการ หรือทุพพลภาพ สถานพยาบาลที่ใช้เป็นประจำ

ส่วนที่ 2

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ โดยให้เลือกตอบระหว่าง ทราบ และไม่ทราบ ถ้าทราบ ทราบว่าอะไร

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการคาดหวัง ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ให้เลือกตอบโดยที่

3	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคาดหวังกับข้อความนั้นมาก
2	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคาดหวังกับข้อความนั้นปานกลาง
1	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคาดหวังกับข้อความนั้นน้อย

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (อพัชชา ชูพันธ์, 2542)

1. ด้านการคาดหวัง มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

2.50 - 3.00	มีความคาดหวังมาก
1.50 - 2.49	มีความคาดหวังปานกลาง
1.00 - 1.49	มีความคาดหวังน้อย
2. ด้านความพึงพอใจ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

2.50 - 3.00	มีความพึงพอใจ
1.50 - 2.49	เฉย ๆ
1.00 - 1.49	ไม่พอใจ

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการสำรวจเบื้องต้นเพื่อทราบข้อมูลทั่วไป ของการจัดตั้งศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเหียงค
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานเวชปฏิบัติครอบครัว และบริการในระดับปฐมภูมิ
3. สร้างแบบสอบถามตามแนวที่ได้ศึกษามาในข้อ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข
5. นำแบบสอบถามทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ให้อยู่ในขอบเขตและครอบคลุมเนื้อหา
6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out)

การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรงในเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้
2. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ที่เคยรับบริการจำนวน 20 คน และไม่เคยรับบริการของศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเหียงค จำนวน 20 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลไม้งาม อำเภอเมือง จังหวัดตาก ซึ่งเป็นตำบลที่อยู่ติดกับตำบลหัวเหียงคขึ้นไปทางเหนือ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficiency Alpha)

แบบสอบถามด้านการรับรู้ และการคาดหวังมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

แบบสอบถามด้านความพึงพอใจและเงื่อนไขที่ประชาชนมาใช้บริการ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงพอสำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิจัยจากประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้นำชุมชนตำบลหัวเหียงค และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนหัวเหียงค อำเภอเมือง จังหวัดตาก

2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากประธานคณะกรรมการกรรมการบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน หัวเดียด อำเภอเมือง จังหวัดตาก

3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนหัวเดียด ไปแจกจ่ายให้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ของแต่ละคน

4. ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนหัวเดียด ภายใน 1 สัปดาห์หลังจากได้รับแบบสอบถาม

5. เมื่อครบกำหนดแล้วยังไม่ได้แบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ติดตามอีกครั้งหนึ่ง

6. แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดของผู้ที่เคยได้รับการบริการของศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเดียด จำนวน 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81 เมื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ พบว่ามีแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน 146 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73

7. แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดของผู้ที่ไม่เคยได้รับการบริการของศูนย์แพทย์ชุมชนหัวเดียด จำนวน 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 เมื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ พบว่ามีแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน 177 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.5

8. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2544 ถึง 15 ตุลาคม 2544 รวมระยะเวลา 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) For Windows ใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

ก. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้แก่ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficiency Alpha)

ข. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลด้านการรับรู้ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
3. ข้อมูลด้านการคาดหวัง วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ข้อมูลด้านความพึงพอใจ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา
5. ข้อมูลด้านเงื่อนไขที่ประชาชนมาใช้บริการ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละและวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา